

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

" 1/2 " 1 " 60 "

" 1/4 " — 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

" 1/2 " 3 "

—0—

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, în alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

ADRESA:

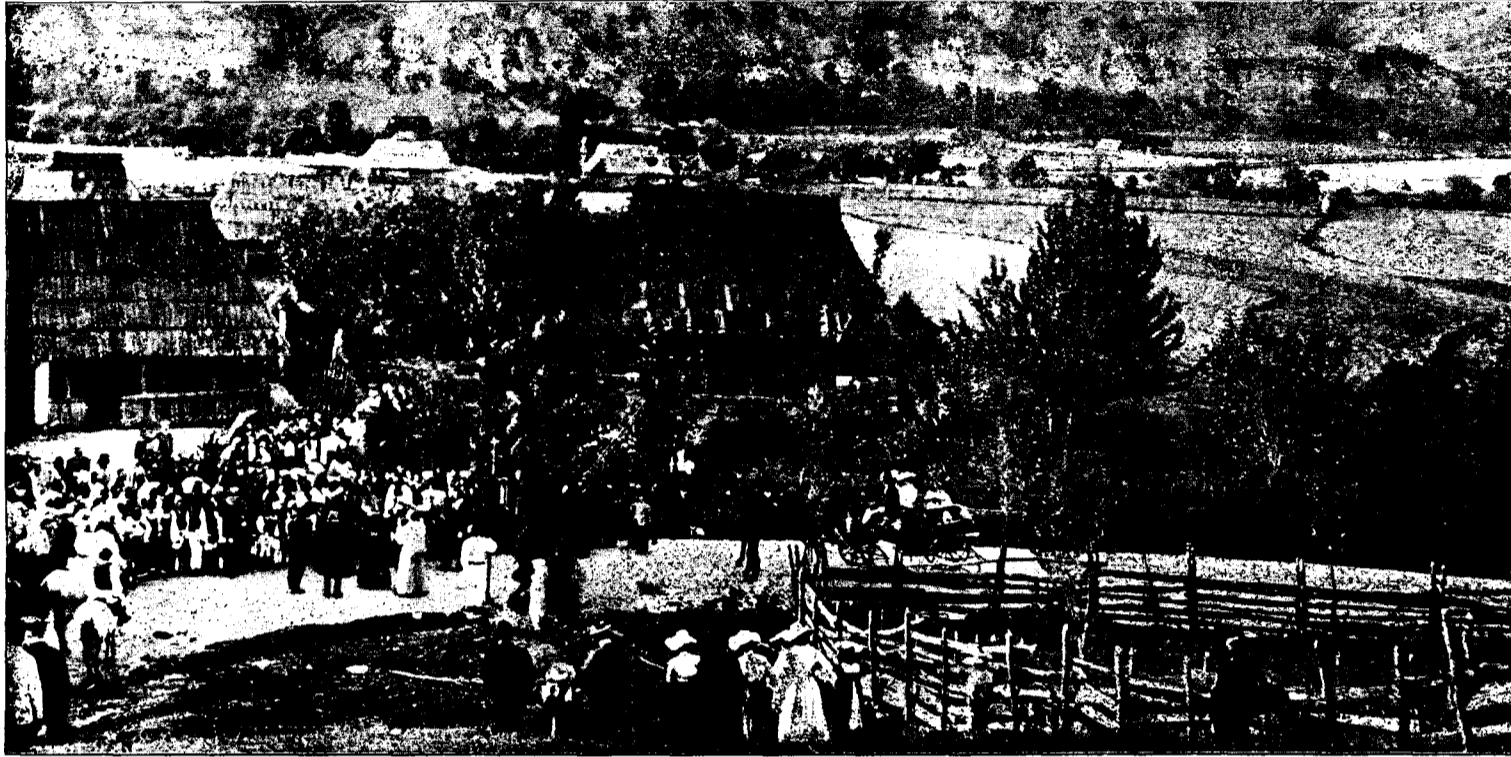
„RĂVAȘUL“

CLUJ, — KOLOZSVÁR
 6. JÓKA-UTCA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Primirea Episcopului Dr. Hossu în Coroeșteni de Jiu.

puterile, și imnul is-
 bucnește furios, ca o
 răsunare. Dar necreș-
 tinii sunt mai mulți și
 sbiară mai tare, ba ei
 cântă și cu picioarele...
 Destul, că cei mai cu
 minte au trebuit să ce-
 deze, și creștinii au
 trebuit să abstea de a
 mai ruga pe Dzeu să
 binecuvinte pe Ma-
 ghiar...

S'a întâmplat ast-
 fel pentru întâia oară
 în Cluj, în »Kincses-
 Kolozsvár«-ul cel atât
 de grozav față cu Ro-
 mânia, că Maghiarii,
 toți patrioți veritabili,
 nu și-au putut cânta
 imnul lor național în
 ziua celui dintâiu re-
 ge maghiar, în ziua
 Sfântului Ștetan. Și cei
 ce au împedat în

Semnele vremii.

La 20 August n. sărbătoarea *Sftu-
 lui Stefan*, întâiul rege al Ungariei, s'au
 petrecut aici în Cluj, sub ochii nostri
 lucruri, cari sunt vrednice să le punem
 în atențiunea oamenilor gânditori, cu
 atât mai virtuos, că ziarele noastre —
 nu știu din ce pricină — n'au băgat în
 seamă acest însemnat incident, s'au au
 trecut ușor preste el.

S'a fost înființat aici, — după-cum
 la vremea sa și noi am încrestat —
 așa numita *reuniune a muncitorilor
 creștini*. Inițiatorul și sufletul acestei
 grupări fusese un tiner preot catolic,
 care înse curînd după pornirea mișcă-
 rei s'a tras la o parte și a lăsat în lo-
 cul seu pe un tiner mirean. »Reuniu-
 nea muncitorilor creștini« s'a întărit bi-
 nișor în scurtă vreme, și la 20 August,
 — sărbare creștină și patriotică tot
 odată, — s'a încercat să dea o probă
 despre existența sa.

A anunțat o adunare publică în
 sala de gimnastică (Torna-vivoda) lo-
 cul obicînit al adunărilor socialiste.
 Aci avea să se facă botezul publicității
 pentru tinera reuniune; aci avea să se
 inaugureze steagul ei, un steag, pe care
 să se vadă contopite în bună armonie
 simboalele naționalismului și creștinis-
 mului, tricolorul și sfînta cruce.

Trebue să o spunem înainte, că ne-
 am bucurat de aceasta pornire, iscată
 între concetățenii nostri Maghiari. Cu
 toate escesele naționalismului unguresc
 față cu noi, ne-am bucurat că în sfîr-
 șit Ungurii încep a se curăți de ele-
 mentele acelea dubii, cari s'au furișat
 din tabere străine sub steagul unguresc,
 și cari totdeauna erau mai turbate, mai
 furioase, împotriva noastră, pentru-că
 în ele se întâlnea ura milenară a jido-
 vismului, împotriva creștinilor cu ura

de rasă îndreptată în contra nema-
 ghiarilor.

Respectăm cu drag simțemintele na-
 ționale ale fiecărui popor. În alipirea
 fiește căruia cătră neamul seu, cătră
 istoria și tradiția sa națională, vedem
 ceva religios, ceva din evlavie ce fii o
 au și după legea lui D-zeu trebuie să o
 aibă, față cu părinții și moși-strămoșii
 lor. Naționalismul curat, și fără escese,
 e de adreptul împlinirea poruncei ace-
 leia din decalog, care zice: *cinstește
 pe tatăl-tău și pe mamă-ta!*

Eată de ce, cu toate necasurile, ce
 zilnic ne pricinuește politica șovinistă
 maghiară, ne cădea așa de bine să ve-
 dem o grupare neaoșe ungurească ma-
 nifestând sentimentele sale naționale
 sub steagul roșu-alb-verde, împotriva ji-
 dovilor internaționali.

Dar ce se întâmplă?! — Adunați
 în sala cea mare de gimnastică, ceata
 Maghiarilor social-creștini se găsește
 în fața unei mulțimi de Maghiari so-
 cial-democrați, cei mai mulți semiți ori
 semitofili. Cele doue tabere se privesc
 față în față, ca »Balcanul și Carpatul«,
 în frumoasa poezie alui Alexandri al
 nostru. Creștinii purtau cocarde de tri-
 color național-maghiar, (toți erau un-
 guri veritabili) ceialalți purtau semnele
 revoluționare ale socialismului, cocardă
 roșie.

E vorba să se înceapă adunarea
 — conform programului — cu imnul
 național unguresc: »Isten áldd meg a
 magyart!« (Doamne binecuvîntă pe Ma-
 ghiar). Dar de unde? Când corul »creș-
 tinilor« intonează primul acord — mul-
 țimea păgânilor și jidanilor, ca într'un
 cor formidabil, începe »Marseilleza«,
 marșul revoluționar al socialiștilor, și
 înăbușe total imnul religios-național al
 Maghiarilor.

Indignați de pășirea aceasta pro-
 vocatoare, creștinii își încoardă toate

mod așa de violent și îndrăsneț aceasta
 manifestație, n'au fost niște »valahi tră-
 dători de patrie«, nici niște agitatori na-
 ționaliști, ci »patrioți«, de aceia, cari
 zi de zi sfidează patriotismul nostru cel
 curat, și ne profanează cele mai sfinte
 sentimente ale noastre — în ziaristica
 lor, cu care stăpînesc țara.

N'a fost destul nici atîta. Era la
 ordinea zilei alegerea unui președinte
 al adunării. Și de abia s'a făcut propu-
 nerea... a izbucnit din pepturile tuturor
 ca o furtună numele celui dorit de
 »majoritatea adunării«, numele șefului
socialiștilor jidani din Cluj, nume de
 altfel foarte patriotic sunător »Tatay«.
 Și era să se întempe culmea ridicolu-
 lui, ca să aleagă de președinte al unei
 adunări *social-creștine* pe cel mai fa-
 natic *social-democrat!* Comisarul poli-
 ției înse, vîzînd că între astfel de îm-
 prejurări cauza creștină nu numai se
 zădărnicește, dar se mai face și de rîs,
 a disolvat adunarea.

În curînd după aceea am vîzut o
 jalnică procesiune trecînd peste piața
 Széchenyi din Cluj. În frunte mergeau
 niște fetițe îmbrăcate în alb; duceau
 un steag frumos cu insignii creștine.
 Urmau apoi doi cu doi, muncitorii băr-
 bați și femei, tineri și bătrîni, un și-
 reag lung de muncitori necăgiți, cari de
 bună seamă simțesc mai mult ca ori
 cine altul, înrîurița rea ce o are capi-
 talul jidovesc asupra bieților industrieși,
 cari nu mai pot trăi, ba nici tîngi de
 concurența necinstită ce li-o fac fabri-
 cile jidovești. În fruntea și la sfîrșitul
 conductului mergeau polițiști călări. Doar
 caili neștiutori și neastîmpărați făceau
 zgomot cu copitele lor, acoperind tăce-
 rea dureroasă cu care acești muncitori
 se întorceau, ca niște bătuți, de pe
 câmpul de luptă, ca retrași în localul
 clubului lor de lângă »casa lui Matia«,
 să mediteze asupra adîncurilor de în-

teles, ce aveau cele ce li-se întem-
plaseră.

Când am văzut convoiul acesta
jalnic — pe care era întipărită durerea
— nu știam încă ce s'a întâmplat; mi-
au atras înse atențiunea și îmi făceau
impresia unor oameni, cari vin dela o
înmormântare...

Oare ce au înmormântat ei? Causa
muncitorilor creștini? — ori stăpânirea
liberalismului jidovesc, care s'a cocoțat
asupra acestei nenorocite țeri, sub atâ-
tea și atâtea forme, mai pe urmă sub
forma socialismului...?

S'a înmormântat oare *naționalismul*
unguresc, ori *internaționalismul* jido-
vesc, care a fost patriotismul monopoli-
sist în Ungaria, dar care s'a demascat
acum? Nu știu; D-zeu știe. Lucru înse
mi-se pare vrednic de încrestat la ră-
vașul vremii.

După deruta pățită în sala de gim-
nastică, s'a repetit scandalul și în foi.
Toate fițuicele de un crișar din Cluj, —
până la kossuthistul ziar »Ujság«, au
batjocorit pe muncitorii creștini și au
luat partea socialiștilor. Jurnalele mai
serioase însă, »Ellenzék« și »Nemzeti
Hírlap« (una opozițională, alta guver-
nementală) s'au pus pe partea crești-
nilor, și cu toată sfiiala obicinuită la
ziarele ungurești, când e vorba de a
atinge pe Jidovi, au reflectat foarte se-
rios asupra *urmărilor* acestei întâmplări.

Și ce a urmat? În câteva zile s'au
încris printre membri reuniunii creștine
a muncitorilor bărbați distinși și cu po-
siție, ca o demonstrație vedită în po-
triva elementelor necreștine și interna-
ționale.

— Intre acești bărbați sunt oameni ai
guvernului, ca contele *Béldy*, fișpanul
comitatului, proprietari, ca *Nagy Gábor*,
naționaliști escesivi, ca *Dr. Apáty*, fostul
rector al universității Hangay Oktáv,
și alții. Dar sunt printre ei *catolici*,
reformați și *unitari*, și asta e și mai
de remarcat. Se dovedește astfel ca o
minciună vorba socialiștilor, cari zic, că
mișcarea social-creștină ar fi opera cle-
ricalilor, sau a popilor catolici. Vor tre-
bui deci să vadă socialiștii, că îndră-
sneala și cruzimea lor atinge coarde
mai groase decât cele confesionale, și
că toate elementele sănătoase, din toate
confesiunile creștine, se simt jignite în
cele mai delicate ale lor simțeminte,

prin provocătoarea atitudine a jidovilor
socialiști.

Noi Români stăm însă la o parte,
ca privitori, față cu aceasta luptă ce
se încinge. Simpatia noastră pentru
causa creștină ne-ar mâna în mod fi-
resc spre cei atacați de socialiștii inter-
naționali, dar ne reține brusceta cu
care am fost tratați totdeauna și pe o
formă, de toți aceia cari azi se încaieră
de luptă. Știm, că pricina cea mai mare
a persecuțiilor, la cari am fost și
suntem espuși, este ziaristica jidovească,
aceea ziaristică, care azi pălmuește și
pe Maghiari în față dacă mai țin la regele
lor sfânt și la principiile creștine. De
aceea ne pare bine, că în sfârșit compa-
trioții noștri încep a cunoaște, în adevă-
rată lumină, pe cei ce îi asmuțau împo-
triva noastră; dar așteptăm, la o parte,
desvoltarea lucrurilor și repararea trecu-
tului, care *trebuie* să urmeze. Avem nă-
dejde că trebuie să urmeze, cu nece-
sitate fizică.

»Liberalismul« acela fals, care ne-a
»fericit« pe noi de atâta timp, ațitând
puterea statului împotriva noastră, și
presentându-ne pe noi ca dușmani ai
patriei, pentru ca să nu se observe
trebșoarele jidovești, — »liberalismul«
acesta a produs în țară socialismul spe-
cific jidovesc, care s'a înstăpânit la noi
pe conștiința masselor nepricepătoare,
și care bruschează azi și biserica creș-
tină, de ori ce confesiune ar fi, și simțul
național al tuturor popoarelor din patrie.

Oare înțelege-vor bărbații de stat ai
Ungariei, că e timpul suprem, să se
oprească în cale, și să iee altă direcțiune
politică, ori vor continua a descreștina
instituțiunile publice și a favoriza jido-
vismul internațional, care cu atâta pre-
facere a știut juca rolul patriotului
patentat? Nu știm; proiectul lui Berze-
viczy, care tinde a lua școalele din
mâna confesiunilor, sub un pretecest fals,
dar sub specioasa etichetă patriotică,
dovedește contrarul.

Dar lucrurile ce am relevat ca pe-
trecute aici în Cluj, par totuși potrivite
semne ale vremii, care ne-ar lăsa să
nădejduim, ori cât de cu greu ne vine
a crede, că doară-doară, totuși își
vor deschide ochii înțelepții noștri com-
patrioți, și vor face o *schimbare de*
sistem politic. Dela aceasta atârnă tot
viitorul. Suntem la răspântie. Va trebui să

aleagă între noi, și între ei, între creștinii,
cari ne iubim patria și neamul, și între
jidovii, cari își bat joc de tot ce popoa-
rele creștine au mai scump, și sfânt, și
cari de fapt sub masca patriotismului
șovinist lucrează pentru întemeierea
împărăției universale a semitismului, în
care mai cred cu un fanatism ce crește
văzând cu ochii.

Domnii și stăpânitorii se înțelegă
semnele vremii și să aleagă.

Noi așteptăm. Avem vreme să aș-
teptăm.

Crestături.

— **Români în Huedin.** Faptul în sine îm-
bucurător, că Români din Huedin și-au cumpărat
loc de biserică și vor să-și facă parohie, da pri-
lej multor șoviniști să se vaiere, și să strige că-i
năpădesc Români. Astfel mai pe urmă și în
»Ellenzék« din Cluj se plânge cineva (în nr.
din 29 Aug.), că Români se înmulțesc în »capitala
Călatei«. (Kalotaszeg fővárosa). Cică Români din
jur au întemeiat acolo, câți-va ani înainte, o
bancă, de-i zice »Vlădeasa« — după muntele care
stăpânește acel ținut românesc, — care bancă
avea la început un capital mic, și doi oficiali,
așezați într'o casă ținută cu chirie. Asta a dat
prilej unui avocat român să se așeze acolo, și
încetul cu încetul banca, într'un mod firesc, a
atras la sine pe toți Români, cari aveau lipsă
se iee bani împrumut. Astăzi — spune »Ellenzék«
— banca are capital de 3-ori cât la început, are
fond de rezervă, și mai mulți funcționari cu piști
bune, ba are în ulița cea mai de frunte și casa
sa, care plătește 20.000 cor., și ce e mai mult
au Români și un minunat loc de biserică, câști-
gat, cum se spune, tot cu ajutorul băncii.

— Astăzi — scrie acel cineva — este o întreagă
colonie românească în Huedin — care an de an face pe-
trecheri românești, ia parte la toate mișcările Românilor,
ba și pe strada (!) vorbește românește. (Auzi, groză-
venie. »Révașul«). Câți-va zileri valachi, cari până aici
se ruginau de limba lor, și s'au fost alipit de biserica
rom. cath. și nu-și prea arătau naționalitatea, acum se
mărturisesc cu fală, că-s Români, și pe frumosul loc, ce
și-au cumpărat, azi mâne se va ridica o biserică valahă
mai impunătoare decât cea rom. cath. și cea ev. refor-
mată, care va vesti despre cuceririle Valachilor în Huedin.

Încrăstăm cu bucurie aceste fapte bune ale
fraților din Huedin, cari laudă singure pe o formă
și poporul și conducătorii lui. Cât pentru vâică-
ririle din »Ellenzék« le ținem de tot neîntemeiate
și credem, că nu pot se provină din sinul adevă-
ratului popor maghiar din Huedin, care știm că
trăiește în bune raporturi cu Români din locali-
tate și din jur. Dacă ar fi să se îngrijoreze »pa-
triotul« din »Ellenzék«, ar trebui să se uite la
alte cuceriri din Huedin, și nu la ale Românilor,
cari locuiesc de veacuri străvechi în aceasta țeară,
și alcătuiesc un zid puternic în jurul »capitalei«
frumosului ținut al Călatei. Doar și cusăturile

FOIȚA RÉVAȘULUI

Cum să tîrgue Moțul.

— Cum dai ciubêrul bădică? —
— Cum îl dau? De, patru libre. —
— Ei, da-i scump, ce cei atâta? —
— Cum? E scump? Doar' patru libre
Nu-i atât, e chiar puțin,
Dar' — *mi-i da ș'un pic de fên.* —

— Ei, da-i scump, lasă-l mai lesne...
O fi scump, mă tem eu tare. —
— Urle smeii 'n cin' să teme,
Doară vezi că nu-s călare,
Și calu-i cam ostenit,
Eu de drum sunt flămînzit,
Dar' — *mi-i da ș'un pic de pâne,*
C'apoi nu mânc până mâne. —

— Dar va curge, că-i uscat...
la, să vede, zêu, prin el!
— Urle smeii 'n cin' nu crede,
Doară uită-te la el,
Că-i făcut din brad, cum zic,
— *Mi-i da și slănină un pic.*

Chimu.

Familia.

Până a nu avea istorie scrisă, — povesti-
rea tuturor străduințelor și luptelor amare, ce a
dus neamul omenesc pe calea înaintării — în
întunerecul depărtat al veacurilor îngropate adânc
în pământul vechiu, până unde numai dăm de
rămășițe omenești, pretutindenea dăm de omul
ce trăește în societate, dăm de urmele familii.
Pe cei dintâi oameni — Adam și Eva — Dum-
nezeu i-a pus să trăiască în societate, cu ei a
făcut Dumnezeu cea dintâiu familie. »Nu este
bine omului să fie singur« a zis Domnul după-
ce zidise pe Adam, și cuvintele acestea dumnezeiești
s'au schimbat în lege nestrămutată, care de atunci
și până azi, și de acum până când neamul ome-
nesc se va stînge de pe pământ, a ținut legate
laolaltă deosebitele neamuri ale lumii. O lege e
aceasta scrisă de Dumnezeu în firea omenească,
în înțelesul căreia omul nu are să trăiască sin-
gur, ci în familie, și familiile ear să nu fie sin-
gure, ci mai multe familii să se adune în sate și
orașe, cari apoi multe-multe laolaltă să se adune
ear într'un întreg și să dea ceea-ce numim țară.

Dumnezeu dând o astfel de fire oamenilor
— de a trăi laolaltă, și nu risipiți, împrăștiți, —
n'a avut altă țintă de cât să apropie cât mai
mult pe om de om, să iese la iveală și să cu-
noască și ei că sunt cu toții frați, și că așa dra-
gostea frățească trebuie să le fie de călăuz.

Dar închegarea asta, strângerea asta laol-
altă a neamului omenesc nu a mers cu una cu
două. Până în zilele noastre am ajuns numai
acolo, ca cei de un neam, de o lege și limbă să
ținem laolaltă. Au trecut mii de ani până când
s'au format popoare deosebite, sunt ear mii de
ani de când trăesc pe lume oamenii împărțiți
după limbă, și cine știe câte mii vor mai trece
până când oamenii se vor simți legați mai tare
laolaltă prin aceleași lipse sufletești, cari să fie
îndestulite prin aceleași învățături și mângăeri a
legii creștine. Că oamenii trec tot mai mult dela
ceea-ce e trupesc, material, la ceea-ce e sufletesc,
spiritual, e lucru de toți știut și nu avem decât
să ne aducem aminte de popoarele nomade (ce
se mutau dintr'un loc într'altul), cari afară de căști-
garea hranei lor și de apărare, aproape nu cu-
noșteau alte lipse, pe când astăzi într'un oraș de
pildă, și cel din urmă cocîș simte trebuința unei
foi, ce-o cumpără cu 2 fil. și-o cetește acolo pe
capră sus.

Dar ori prin câte schimbări a trecut nea-
mul omenesc, ori cât s'a schimbat felul său de
viață, ori cât au crescut lipsele sufletești ale lui,
familia a rămas ca vatra acestei vieți, unde a
luminat și va lumina făclia ce a condus și va
conduce neamurile. După-cum e familia, după-cum
vor fi însuflețite și conduse de învățături curate
famiile unui neam, sau vor fi întunecate de ne-
știință și de patimi, așa va înflori sau va da

acelea vestite, cu cari le place compatrioților noștri a se fâli sunt curat românești, — ca stil și compoziție — și aproape toate sunt lucrate de isteța mână a Româncelor din jurul Huedinului, cum sunt cele din Călata, Dretea, ș. a. Câștigul de fapt din aceasta marfă îl iau înse — nu Românii, cari o pregătesc, cu mare răbdare, nici Ungurii, cari se fălesc atâta cu ea, — ci Jidanii, cari cu adevărat au inundat Huedinul și toate satele din jur, și cari au acăpărat și aci, ca pretutindenea în țeară, tot comerțul și toată hasna ce se produce de mână omenească și cu acul, și cu barda, și tot ce rodește alduitul pământ. Tot ce crește în codrul de brad de pe »Vlădeasa«, »Măgura«, etc. tot ce rodește prin grădinile de pomet, și tot ce biată mai viază în jurul sermanelor case de sub munți, tot spre îmbogățirea acestor cetățeni de ieri-alaltăieri slugește. Parii și grinzile și scândurile de brad, ca și vinarsul de prune și de spirt, și ca și cusăturile cele frumoase de »Kalotaszeg« — toate-toate slugesc spre îngrășarea jidanilor și slăbirea Românilor și Ungurilor. Aceste »cuceriri« se le vadă și se le deplângă bunii patrioți, și nu se scandalizeze, dacă și Românii din Huedin au îndrăzneala să ridice o biserică, spre a avea unde se se roage lui D-zeu, în limba strămoșilor lor, cari au muncit și au stăpănit plaiurile »Vlădesei« înainte de a fi văzut mândra crăiasă de munți vr'un picior de jidan în crăimea sa.

— **Adunarea societății pentru fond de teatru.** Impotriva tuturor neîncrederilor noastre legate de reușita adunării societății pentru fond de teatru, ce în anul acesta la Sf. Mărie s'a ținut la Brad, rezultatul ei a fost cât se poate de îmbucurător. Intr'adevăr erau motive de ajuns, cari se ne facă să stăm la indoială de buna reușită în anul acesta foarte serac, când în multe părți stă să bată la ușa foametea, și când focurile au nimicit bunătatea atâtor familii. Și totuși însuflețirea pentru ținta mare și curată a înființării teatrului român, a făcut ca în anul acesta la Brad să se încaseze suma de 5000 coroane, numai dela membrii noi, sumă, ca și care aproape la nici o adunare de a noastră nu s'a mai întemplat să se adune.

Serbările au fost toate în ordinea ce caracterizează ținuta neamului nostru la astfel de ocaziuni, au fost frumoase și înălțătoare de suflet. După cum în privința materială s'a observat o creștere însemnată în banii încasați, astfel o țință spre îndreptare a eșit la iveală și în alte privințe. Desbaterile, — cari de multe ori nu au nici un folos real — au fost mai scurte și mai clare, lăsând astfel loc faptei doveditoare. Ședințele au fost foarte bine cercetate, ceea ce încă numai îmbucura ne poate.

S'au primit socotelile prezentate și cassarului d. N. Petra-Petrescu, i-s'a dat absolut. Comitetul a fost reales tot cel vechiu, afară de doi membri, cari au abzis. În locul dlui Petra Petrescu, a fost ales d. Dr. N. Vecerdea, din Brașov, ear în locul dlui Emanuil Ungurean, a fost ales membru în comitet d. Dr. George Dobrin, avocat în Lugoj.

Conferințele ținute au fost toate atrăgătoare prin cuprinsul lor. Dl Dr. Pavel Oprîșa, a făcut istoricul școalelor din Brad, cari au costat atâta

zel și muncă dela conducători și atâta jertfă dela fii neamului nostru serac. Se vede din istoricul acesta, că oamenii seraci au — mai totdeauna — un suflet ales, gata la jette, pe cari mulți avuți înbuibăți nu le înțeleg, și nu-s în stare să le facă.

Ear venerabilul president Iosif Vulcan în vorbirea sa de deschidere, a arătat fără nici un încunjur scăderile și păcatele noastre.

A fost și un concert bine reușit; s'a jucat piesa teatrală »Aur« a doamnei Constanța Hodoș. Dl Bărsan, stipendiatul fondului a procurat clipe de adevărată plăcere artistică. Nu-i vorba, bine ar fi să avem scrieri dramatice de adevărată valoare, cari să fie smulse din inima neamului nostru, și acestea să se prezinte publicului cu atari ocaziuni. Neavând însă trebuie să alegem — vrând nevrând — și scrieri mai desbrăcate de tendințe naționaliste, cari totuși sunt morale.

După serbări s'a făcut excursiune la Cebea, unde Românii au cercetat mormântul lui Avram Iancu, sub »goronul lui Horia«.

Dee Dumnezeu ca interesul față de această societate să crească din an în an.

Din Diecesa Lugojului.

— **Visitațiunea Episcopului pe valea Jiului.** —

(Continuare.)

Ilustritatea Sa sosește la 6 oare insoțit fiind de Ilustr. Sa prelatul pontificiu Ioan Boroș, canonic și Inspector școlastic diecesan, de M. O. D. Ștefan Radic, protopop, fibirăul Buday și credinciosul gr. cat. Alesandru Pop, farmacist; ceialalți trecuse cu 1½ oară înainte. Preotul din localitate întâmpină pe părintele său sufletesc cu următoarea cuvântare:

Ilustrissime Domnule Episcop

Prea Sfințite al nostru Bun Părinte!

»In cuvântul vostru pastoral de anul nou, ne-ați vestit, că »dorind dorii să ne vedeți față la față și se ne vestiți bună-vestirea lui Christos«.

»Ne-a căzut bine cuvântul vostru și a înveselit foarte, pe toți deopotrivă, preoțimea și poporul drept credincios. De trei-ori fericiți suntem acuma, că Te putem saluta în mijlocul nostru, noi »cununa Ta«, obiectul iubirei și îngrijirei Tale! fii salutat Tu cel ce vii în numele Dlui! Bine ai venit pe la noi! Ilustrissime Die! Romani cei vechi primiau pe Impărați așa, că le presărau calea cu flori și își așterneau vestmintele, eară în mâni purtau ramuri verzi. Călea Ilustrității Tale a fost mai pompoasă, căci întâlnit-ai pe poporu-Ți mult iubit, care Ți-a presărat calea cu floarea dragostei și a alipirei necălitate, și în mâni în loc de ramuri verzi, purtau steagul miresei Tale, praporii, eară preoții crucea.

»Te primim ca pe un om alui D-zeu, ca pe un trimis prea ales a Lui, ca pe un pastor bun și părinte adevărat al nostru, care adusu-ne-ai rază de lumină și mângâiere, căci după cuvintele Evangheliei: »fiul luminei și a zilei ești«.

»Te primim, și cu dreptate Te socotim, ca pe unul ce vii aproape dela D-zeu, ca să verși credință, speranță și iubire în inimile noastre. Te primim și socotim ca pe apărătorul și scutitorul nostru, căci ca să mă exprim ca profetul Isaia: »ești grijitor preste murii Ierusalimului«. Nu ai cruțat sănătatea, n'ai considerat cheltuielile, ci precum odinioară S. Apostoli, ostenind mult

întru vênarea sufletelor așa și Ilustritatea Ta fără întârziere ai străbătut acestea locuri romantice aparținătoare almei noastre Diecese de Lugoj, ai venit să ne înveți pe blândeță, și să ne sfătuești cu înțelepciunea, ce din copilăria noastră Ți-o cunoaștem. Ai venit, păstorule bune, să vezi turma Ta răspândită, oile Tale credincioase să le binecuvintezi și pe cele rătăcite să le readuci la credință. Ai venit zelos ca Iosif, curat ca Isus Navi, ospital ca Avram, modest ca Job, indulgent ca David și blând ca Moise. Ai venit să ajuți, să ridici, să întărești și să îndreptezi.

»Te primim Inalt Prea Sfințite Doamne! cu bucurie pe față, cu iubire în inimă, cu salutare pe buze, ca niște fii adevărați, credincioși și supuși, și acuma în sfârșit, Te rugăm primește-ne pe noi sub aripa-Ți Archiepiscopalească, și mie și acestui popor, ce Te impresoară și întru întâmpinare Ți-a eșit, dă-ne, Te rugăm, preagrațios, binecuvântarea părințească. La mulți ani dispunătorule!«

La cuvintele acestea Ilustritatea Sa emoționat și mișcat până la lacrimi spune, că se bucură, că deși numai în trecere prin aceasta parohie, poporul cu preotul în frunte i-a eșit spre întâmpinare, ca să-i arete dragostea nețermurită.

În numele comunei politice a vorbit primarul Dumitru Albescu, din Coroeșteni, om cu puțină carte, dar cu minte și voinic! Archiereul încunjurat de poporul sêtos de a-l vedea, nu s'a putut ușor depărta dintre ei, până ce nu i-au sărutat aproape toți mâna, îndreptând fie-căruia câte un cuvânt dulce părințesc și dând bine-cuvântarea arhierescă la mai mulți pruncuți mici, prin punerea mânilor pe capul lor. La suita Episcopicească se adauge și preotul din localitate cu învățătorul și premergând în frunte de tot banderiu cu praporii, pleacă spre Paroșeni în sunetul clopotelor dela ambele biserici din Coroeșteni-Vulcan.

Sosirea în Paroșeni a fost la 7 oare p. m. La marginea hotarului era ridicată o poartă triumfală și un banderiu de 30 călăreți așteptau pe Ilustritatea Sa, să-l conducă la biserică. La ivirea trăsurilor bubuitul treasurilor era să nu mai aibă capet. Conduș în chip adevărat de triumf ajungem la biserică trecând eară pe sub un arc triumfal, care pe deoparte avea inscripția »Bine cuvântat cel ce vine în numele Dlui« — eară pe cealaltă: »Bine ați venit«.

La biserică Ilustr. Sa e așteptat de popor, de preotul G. Todoran, îmbrăcat în odăjdii sfinte, cu crucea și evangelia în mână, de preoții concelebranți On. Niculae Zugrav, Uricani și capelanul Berinde, Câmpul lui Neagu, de diaconii Claris. Dr. Danilă Fireza și On. A. Bologna.

Preotul local după-ce espune incidentul nenorocos prin care cu vreo 5 ani înainte vreme, a ars biserica acestei parohii, arată voința de fier a poporului, cu care și-a ridicat acest locaș, vrednic de mărirea lui Dzeu. Mulțamește I. P. S. Sale că a ostenit spre a consacra s. biserică și astfel a o preda spre săvârșirea cultului Dzeesc.

Ilustr. Sa mulțămît și încântat de cele văzute laudă zelul credincioșilor și îmbrăcat în palii lung întră în biserică să facă vecernia din ziua de Rusalii și să săvârșească rânduiala la consacrarea bisericelor. Sfârșind îndeamnă poporul să se mărturisească... Vasile, Bunul nostru Episcop, ca Iosif cel cu bun chip, zelos, să scoală de di-

înapoi și neamul acela. Dacă voim să ducem pe o cale nouă un neam întreg, trebuie să stăm de vorbă cu fie-care familie, să o luminăm și să o încălzim pentru ținta nouă și bună și sfântă, pentru care voim să pornim lupta dreaptă. Putem zice — că soarta unui neam atîrnă dela felul cum îi sunt familiile, după-cum țăria și trăinicia unui stejar atîrnă dela sănătatea și puternicia rădăcinilor, a ramurilor și frunzelor sale.

Familia n'a avut totdeauna aceeași țință în cursul veacurilor. Până încă nu erau popoare deosebite, familiile trăiau singurate, numai cât erau mai numeroase ce se ține de membrii ei, ca celea de azi. Atunci se țineau de o familie și rudeniile aceleia mai apropiate, și apoi servitorii, cari, în multe casuri, erau foarte numeroși. Capul unei astfel de familii era ca un rege, aceeași putere o avea asupra supușilor săi.

Familiile rudeniilor au început să nu mai ese la iveală, când oamenii — înmulțindu-se — s'au apucat de cuprinderea de țeri și de pământuri, ca să-și lărgească hotarele. Fiind-că aici era lipsă de putere, de vitejie, nu se mai făcea întrebare de sunt rudeni sau nu, ci cari seminții erau mai războinice, acelea se uniau, răzbiau pe inamic și îi lua țara.

Când însă neamurile au început să se mai așeze, când sângele omenesc nu se mai vërta în fie-care zi, ci curgând mai liniștit, lăsa inimii

timp să simtă și capului vreme să gândească, familiile au început ear să se deslușească să iese la iveală din învălmășala, în care le-au adus luptele și năvălirile popoarelor întregi.

Când brezdele negre, îngrășate cu sângele luptelor barbare, au început să lucească în văpaia soarelui limpede, întinzându-se pe văi și pe dealuri, din satele ascunse în pământuri, sulurile albe de fum vestiau, că vetrele familiare de pe vremea patriarhilor, s'au întărit iară.

A remas înse și mai departe o împărțire a familiilor, ori mai bine o adunare a lor în două tabere: celea bogate în pământuri animale și oameni îngenunchiați, și celea serace, roabe celor dintăiu. Pe vremea asta să măsură vrednicia omenească după avere și după neam, care ear nu era altceva decât că să trăgea cineva din oameni avuți, de când li pomenirea. Atunci de pildă o căsătorie între un nemeș (nobil) și o fată de țerani, era socotită pe aceeaș treaptă ca și căsătoria cu un păgân.

Și noaptea asta urgisită, în care s'au lăsat oamenii să cadă, a ținut până aproape în zilele noastre, la noi până la ștergerea iobăgiei. Familia pe vremea aceasta avea datorința să-și crească odrazolele după iocate așezămintele satorite de străbunii acelei familii, să nu lase nimic, diu ceea ce au strîns și au ținut ca în clește de fier, strămoșii lor.

Dar de când s'a șters și înaintea legilor omenești, deosebirea dintre om și om, — zic: înaintea legilor omenești, căci legile Dumnezești, Evangelia lui Isus Christos, cu 18 veacuri înainte a fost șters-o — ceea ce mai deosebește, ori mai bine ceea ce ține strâns familiile la olaltă, nu e mai mult aceea: că e oare nobil ori nu, ci: de ce neam e, de ce nație să ține. Națiunea, naționalismul, astăzi sunt cuvintele ce la auzi de pe buzele fie căruia, sunt vorbele cu cari mai mult au de lucru stăpânitorii ori cărei țări. După cum cu vre-o 200—300 ani înainte era raritate, ca un nobil să se insoare cu o țărancă, azi e raritate ca un ungar să ia o româncă, și după cum atunci cei dela putere — nemeșii de atunci — făceau tot ce le era în putință ca să-și mărească puterea lor, a clasei lor de poruncitori, sugrumând clasa muncitoare, astfel cărmuitorii cari sunt astăzi la putere își sfarmă mereu capul cum să-și întărească, să-și asigureze limba și nația lor, oprind cuvintele străine a celor ce-s de altă națiune, dar pe cari Dumnezeu i-a pus să trăiască laolaltă, și voind să le scoată și din suflet dragostea pentru limba lor.

În astfel de împrejurări foarte bine lucră familiile din timpul de acuma, cari se grupează după naționalitate. Familiile sunt fundamentul unei națiuni și puterea ei, după cum înainte vreme familiile nobile erau puterea ce ținea iobăgia unora și d9mnia altora.

minează și spovedește la credincioși, lucrând prin asta, la mântuirea lor sufletească...

La oarele 8 Archiereul e condus dela cor-telul parochial de totii preoții conlurgisitori și de diaconii Claris. Dr. D. Fireza și A. Bologa, spre a continua actul consacării și a servi s. liturgie.

Înainte de s. liturgie esplică poporului însemnătatea diferitelor acțiuni rânduite la consac-rarea bisericilor. Tot odată se iscălește un act în care se constată anul zidirei bisericii din Pa-roșeni; cine a fost pe vremea aceea pontifice, cine rege al Ungariei și prefect al comitatului Hu-nedoarei și cine curatorul primar al bisericii din Paroșeni; iscăind și preoții concelebranți, ju-dele comunal, cantorul și învățătoarea, actul se așează dimpreună cu s. moaște a 3 martiri în masa altarului. Apoi se începe s. liturgie.

După cetirea s. Evanghelii Episcopul ține o predică poporului; resună frumos biserica de gla-sul cel dulce al Prea Bunului Archiereu și ade-văratului părinte. Rădicat în sfere mai înalte Dzești și lăpădând toată grija cea lumească dela mine, îmi ziceam sufletului meu, despre Ilustrul nostru Episcop, cu psalmistul, »zelus domus tuae comedit me«.

După s. liturgie bine-cuvântă pânea și bo-tează pe toți din biserică și face slujbă pentru sufletele celor repausați din parochia Paroșeni. În sfârșit primește reverințele onorațiilor din Vulcan, Lupeni, Iscroni.

În timpul acesta sosește și Prea On. Domn Dr. Iacob Radu, vicarul foraneu al Hațegului, spre a saluta pe părintele său sufletesc.

La 1 oară urmează banchet în sala școalei, prezenți cam 35 persoane. Ilustr. Sa toastează pentru poporul care s'a străduit mult întru edificarea bi-sericeii și pentru toți străinii »cari după cum ved, zice Ilustritatea Sa, arată dragoste cătră bi-serica noastră, și bine și în frumoasă armonie trăiți laolaltă. Dovadă despre aceasta îmi servește împrejurarea, că Spect. Domn Victor Maderspach a donat chiar azi 400 cor. pentru cumpărarea unui clopot la biserică, ce azi am consacrat-o, și a iertat și o competență ce o avea față de sus atinsa biserică, în urma unui proces neatârnat de voința sa«.

În locul al II-lea amintesc toastul parochului rom.-cat. din Lupeni, Budai, și a parochului nostru gr.-cat. Ioan Pataki, ambii în onoarea Ilustri-tății Sale Dlui Episcop.

Până a decurs banchetul, și poporul a prânzit în cimiteriu, punând pomană și fiind oameni din toate comunele din valea Jiului, ba chiar și din România am observat. A urmat și o horă minunată jucată de cei mai tineri și tinere.

(Va urma).

Cu 1 Septembrie începe nou abonament

la

„Rēvașul“	Pe 1/4 de an costă	90 fil
	1/2 „ „ „	160 „
	3/4 „ „ „	250 „

Cetitori, lățiți „Rēvașul“ câștigându-i fiecare câte un nou abonat.

Restanțierii să binevoiască a-și achita datoria!

În familie, azi mai mult ca mai înainte, trebuie să arză focul adevăratei iubiri de neam. Dragostea aceasta la noi în deosebi, acum când cei dela putere ne amenință învățământul popular, trebuie să fie foarte mare, nu numai cu cuvântul ci și cu fapta. — În familiile noastre altă limbă de cât limba noastră dulce și mlădioasă se nu se audă. Mai ales avem sate mărginașe, unde și preotul și poporul mai mult le place să vorbească în limbă străină; aicea trebuie multă muncă și multă în-suflețire. Să ne interesăm de tot ceea ce e ro-mânesc, dar mai ales de ziaristica noastră. Acuși vom rămânea numai cu foile și cărțile românești, — dacă primejdia ce ne amenință, se va deslănțui. Cu o ziaristică însă cum e a noastră, rămași în luptă fără spriginul școlilor, am avea cam puțini sorți de izbândă. Să ne întemeiem ziaristică să-nătoasă, și națională, cu care să putem aștepta amenințările dușmane, să sprijinim cărțile ce ti-păresc la noi și stau cu anii în librării, ori de ce natură ar fi, științifice ori literare, ca așa autorii lor să poată munci mai departe, iar roadele să ni-le împartă noauă tuturor. Până ce nu vom avea în fie-care familie o foaie românească, și cărți mărunțele și mai mari, ce es acum din bi-bliotecile noastre destul de numeroase, nu putem se fim mulțămiiți cu noi înșine.

Eată ce câmp de muncă se deschide azi unei familii românești.

Încredere și nădejde.

Suntem un neam tinerel, un neam, ce abia pășim în viață și pașii ni-s încă slabi și nepri-cepuți pe drumul noroadelor mari. Încă n'am ajuns să ne pârguim, să ne bucurăm de rodul muncii noastre și deja și începem să ne săpăm mor-mântul, o groapă largă, groapa vieții noastre; și noi cu mintea noastră ne glăsuim cântecul morții, un cântec jalnic, căci un neam întreg e îmbrățișat în dureroasele lui slove amare.

Dar ce ne lipsește? unde zace isvorul jalnic al tristelor noastre năcazuri??!

Suntem frați dulci, copii dragi ai aceleiași mame iubite. Obârșia noastră a tuturor se pierde neguroasă, dar înălțătoare, în vremuitele cute ale bătrânei vremi. Și ni-e dulce și dragă povestea trecutului, lăsat noauă peatră scumpă și slovă sănină, dar colbuită prin încrețitele de veacuri hrisoave și cronici. Fântâna vieții sbuciumate a părinților nostri e plină încă de răcoroasă cân-tare a vitejiilor trecute și noi — acum când se pășim în lume n'o mai înțelegem, nu-i mai pri-cepem rostul, povestea și îndemnul... N'o mai pricepem!

Neînțelegerea se incuibă în sinul nostru și nu mai ascultăm de dulcele șoapte ale trecutelor obiceiuri...

Schiopătând în mijlocul vâltorilor vieții vin feciorii tăi, tu neam bătut de învățătura cuminte a vremii, și-ți spun, îți cântă isprava vitejiei tale: »tu ai fost puternic și viteaz în luptă, dar puterile tale s'au tocit de sărăcie și de stricăciune. Trupul tău e plin de rane și mintea ți-e prea slabă, ca să poți ținea rost cu viața și alergul marilor no-roade... Stăi pe loc rămăi și rabdă; noi tinerii: — înainte printre străini! — bătrânii și rămași la vatră, se plângă!«

Aceștia ți-s feciorii, tu dragă mlădiță de crai; aceștia-s hrăniții din truda și sudoarea ta? Ei au cules rodul bogat al vitejiei tale! Ajuns'a surcelul coapsei tale să-ți calce în picioare cu mângăieri mincinoase trupul tău putred pentru ei?!

Aceștia nu-s feciorii tăi, aceștia nu-s aleșii ieșiți din coapsa ta și așteptați cu dor de dra-gostea inimii tale! Ei sunt vrășmașii, sunt usur-pătorii numelui tău...

Dar unde ți-s copii, copii dragi ție; viță din sămânța ta; copii buni, cari se-ți înțelegă grija și necazul tău? Unde-s ei, unde-s? Răpi-tu-ia valul vremii și pe ei, înghețatu-lea vorba pe buze, sau snoiți de greutatea întunecului ce-i apasă și-au uitat ei gândul boltit în minte?... Unde-s ei?

Aici sunt, aici e și proapta bătrânețelor tale! Rabdă cu tine; ei nu-și bat joc de viața, munca și sărăcia ta; trăesc și mor cu tine. Ei nu-ți pov-vestesc minciunile preinșilor tăi feciori. Nu-și bat pieptul și nu strigă, că »te au drag, numai să stai pe loc, se-ți stămperi năcazul, ce-ți paște sufletul!« Ei? Ei rămân pribegi în coliba părin-tească, își uscă lacrimile și-și scutură gândul străinătății pe pământul câștigat și hrănit cu sângele tău.

Ear când e vorbă de fapte, — ei sunt cei dintâiu, cari se aruncă în sgomotul și vâlmășagul luptei și pe flamura lor roșie e scris cu sânge și cu slove de foc o vorbă, o vorbă-doue: încre-dere și nădejde. Doi stropi calzi și curați, storși din frământarea minții și sufletului lor. Ei luptă, luptă mereu și-și dau sufletul pentru tine, în mijlocul viscolului vremii ei își slăesc sângele și topesc carnea de pe oasele lor în luptă și-ți croesc viitorul, un viitor mai bun ca vremea de azi și care se samene la față mai mulțor cu frumosul trecut de eri.

Aceștia ți-s feciorii. Acesta e sânge din sângele tău și carne din carnea ta, tu neam al meu!... Dar is puțini la număr acești copii buni; stai se-i numeri pe degete, și din lupta ce o poartă, din flacăra inimii lor aprinse nici odată n'ai să tragi vre-un folos, până-i lași singuri, până numai ei de capul lor merg înainte, să-ți croiască soarta. Și dacă vrei tu neam ales, dacă vrem cu toții, ca ei să umble în plin, să ne încălzească inima cu ferbințele sufletului lor, se-i luăm între noi, să ne unim cu ei în tot ce dorim, în tot ce vrem.

Neam desmoștenit, suntem pe pământul, ce acopere cenușa părinților nostri. Și noi stăm pe gânduri, lăsăm roata lumii să se învârtă și ră-mânem bătuiți de patru vânturi, săraci, slăiți și goi... Unde ni-e capul? Unde ni-e mintea? Gând curat se ne sbuciume creerul, căci miruiți în frunte suntem. Frați de-un sânge laolaltă, cu socoteală înainte!

Să-ne răsboim cu inimă curată și cu nădejde în izbândă. Atâta ni-e slobod și atâta ni-e vrutul! Să ne stringem șirele, să umple golul de până acum din tabără; să adunăm grăunțe de grăunțe din cei de un sânge; să fim mulți cu un gând, căci mulți ca nisipul mării suntem; — dar una ne roade, că nu ne știm înțelege.

Să nu ne temem și să nu ne plângem cu hohote muieresti, că ne paște sărăcia și necazu...

— tărie și încredere, mai vartos încredere în noi și drumul ni-e bătut de jumătate.

Plănsul e bun pentru femei și copii, — băr-bații?... la plug și la coasă, la greul luptei. Așa vom fi și bogați; așa vom ști se ne ținem pa-raua legată în năframă cu șapte noduri și nu se-i dăm vânt în buzunarul străinului — înainte chiar de-a o fi câștigat. Dar cine se ne povē-țuiască, cine se ne arete drumul, ce avem se-l batem?

Bătrânii trecuți și încreții prin vijeliile vremii se ne deee sfaturi, se ne învețe rostul lumii, pe care noi cești mai tineri nu-l pricepem, — căci n'am ajuns se-l putem pricepe noi de noi, — se ne învețe, se-l cunoaștem din pățaniile lor și ale altora; ear noi, noi se le sorbim mierea de pe buze, se-i ascultăm, căci ei în mintea lor bătrână au gândul noroadelor cumiți. Asta se ne fie ținta, asta vrutul și rostul vieții noastre: încre-derea în noi înșine.

Noi săracii de legi, ca se putem regăștiga și păstra moștenirea stropită cu sângele cald al părinților, trebuie se ne încredem în sfatul celor cumiți, se ne adunăm cu drag în jurul lor; se ne unim strâns, ca viscolul primejdiei se nu ne poată desface. Sămânată în noi încrederea, frumoasă va crește o floare pe câmpie și mândră va rē-sări în sufletul nostru: nădejdea.

Ioan C.

Număr dublu. Numărul 36 al »Rē-vașului« neputând se apară Sâmbăta trecută din pricina, că n'a sosit la vreme clișeul chi-pului de pe pagina întâie, — numărul de față ese în mărime dublă, rēplătind astfel cu bo-găția sa lipsa numărului din săptămâna tre-cută. — Am fi curioși se știm acum oare ce le place onorațiilor abonați mai bine, numărul du-ple bogat în cuprins și variat, care ar eși tot numai la 2 săptămâni, ori numărul mai ușurel, dar mai sprinten, de fiecare săptămână, ca până aci. Fie-care abonat își poate arēta pă-rerea printr'o cartă postală de 5 fil.

Pe Valea Jiului.

— Vezi ilustrația. —

Jiul își tremură între malurile strimte apa curată ca argintul. Soarele îi sărută undele ti-nere, răcoritoare, și scaldă în valuri de lumină mândrele haine de sērbătoare a Jienilor, adunați ca la o chemare dulce și vestitoare de zile mai bune, să-și vadă vlădicul iubit, ce-a venit în mij-locul lor. Fețele aspre, îndurerate, fruntea brăz-dată de gânduri grele, și de mulțimea nevoilor ce de veacuri îi frământă, pare că se inseninează. Când de poporul năcăjit dela sate aproape nime nu se mai interesează în lumea egoismului de azi e o binecuvântare a ceriului, că se gă-sesc oameni de poziție înaltă, cari se intere-sează de năcazurile oamenilor nostri. De altfel episcopii au și datorință sfântă să-și cerceteze pe credincioșii lor, ca să cunoască durerile și lipsele ce-i bântue pe aceștia, și cu graiul de a-postol și cu muncă de binefăcător să îndrepte, să lumineze, să ușureze greutatele multe.

Ori cărui popor, dar mai ales poporului no-stru, care nu are domn mai mare decât pe vlă-dica, i-se umezesc ochii de bucurie și de plăcere, când vede pe cei mari ai lui în mijlocul alor sei. S'ar astupa apoi odată gura jidovilor socialiști, ce strigă mereu, că preoțimea și mai ales epis-copii cu averi mari, nu au nici o grije de popor, că sunt străini de el deși-s din sinul lui, pe când ei, — străinii — nu mai pot de dragul neamului nostru.

Eată de ce noi ne ținem de o deosebită da-torință, și simțim deosebită plăcere să punem la rēvaș faptele doveditoare de interesul ce-l poartă față de neamul nostru conducătorii lui. Cu vorba, cu scrisul și cu ilustrații ținem să facem cunos-cut și celor ce au fost departe, ori cari nu știu nimic de astfel de visitațiuni canonice, dragostea cu care sunt primiți episcopii nostri, însuflețirea ce cuprinde inimile țeranilor nostri, când pot se-și vadă în mijlocul lor pe vlădica cel românesc. Alte intenții, alte gânduri nu ne călăuzesc, și nu pot se ne călăuzescă, când publicăm rapoarte — deși unele întârziate — și dăm ilustrații din visi-tațiunile canonice ale episcopilor nostri. Cu atât mai puțin pot să ne călăuzească gânduri ordi-nare de tāmăiere sau reclamă pentru cei mai mari, față cu cari nu avem decât sentimentele curate ale iubirei de biserică și neam, ai căror reprezentanți sunt.

Și de altfel ar fi de dorit ca să ne cunoaștem tot mai bine diferitele ținuturi românești, să ni se lumineze mai mult lipsele diferite ale neamului nostru din toate părțile, și să pătrundem mai adânc în cunoașterea dorinții și puterii lui de a duce o viață creștinească și națională. Și nici când nu putem să le studiem acestea mai bine decât atunci, când poporului i-se dă ocaziune să mai iasă din viața monotoană, de toate zilele, ce curge pe aceeași ogașe. Atunci putem să vedem interesul ce-l nutrește față de biserică și neam, atunci ni-se desvălesc comorile ascunse ce zac sub un vâl gros, negru, ca și îngropate în inimile tinere, în sufletele curate, simple, ale poporenlor nostri.

Cu prilejul ăstor fel de visitațiuni canonice iasă la iveală într'adevăr unele din tainele ce ne-au ținut pe noi creștini și români în cursul atâtor veacuri vijelioase, pline de dureri nemărginite pentru noi; alipirea mare față de lege și biserică, dragostea pentru limba și obiceiurile noastre. Când vezi într-o astfel de ilustrație mândrul nostru port, cu cămeși albe ca argintul riu-rilor noastre de munte, în cari vor fi amestecați și stropi de lacrimi de durere, iile înflorite artistice a fetelor noastre cu rugă în obrazi, pieptarele albe ca zăpada a flăcăilor înalți ca brazii, cu cari sunt frați buni, îți pare că ai înaintea o arătate din alte lumi: un popor nobil, inteligent, mândru de ceea-ce este. Pare-că nu sunt ei cei apăsați de vremi și de oameni, pare-că nu sunt ei cei-ce și-au vărsat adeseori sângele pentru o soartă mai bună. Nu știu cum, dar mie mi-se pare un neam născut acum, de câți-va ani. »Săraci în țară săracă«, ei s'au oțelit mult, și pare-că nu le mai pasă ori de ce va mai veni asupra lor.

Trebuie numai să privim, ca din depărtare scena, pe care aparatul fotografic a încremenit-o cu măiestrie, ca să o vadă mulți multă vreme de a rindul. Nu trebuie să ne perdem în amănunte căutând figurile, — căci acelea abia se pot cunoaște, ci se privim întregul sat și sătenii și jurul, ca un colț de viață românească.

Câtă sărăcie este în acest colț! Ce garduri amărite, ce case șubrede și umilite; cât de seci sunt munții, ce strălucesc în zare! Cu toate acestea icoana vie, ce se mișcă în aceste rame sărace, cuprinde atâta bogăție de viață, atâtea comori de simțeminte. Ele se vedesc după încordarea cu care toate figurile se îndreaptă spre un singur punct central, de lumină și de iubire, — și care este — Vlădica.

Cam așa este aceasta pretutindenea, și cam așa ar fi întotdeauna la astfel de prilejuri. Ni-s'ar deștepta viața, ca să facă se dispară sărăcia în care tângim, dacă este cine să ne pună într-o mișcare, pe care să o simtă și masele largi ale mării de popor.

Gardurile sărăcicioase închid o ogradă mică, în care de multe-ori sunt numai două vacuțe, ori nici acestea, — dar în presara zilelor de sărbătoare pe sfori întinse se pun în lumina soarelui ce apune comori de artă națională: minunatele cusături, vestminte de tot felul, ce nu au păreche la alte neamuri, și de cari ei, conștii de frumusețea lor sunt așa de mândri. — Cășile cu coperișele mari de paie ori șindilă, pare-că dorm de veci încremenite locului, dar în lăuntru icoanele sfinte acoper păreții albi cu povara lor ușoară de lemn, din cari se desprinde par-că un miros vechiu și sănătos, mestecat cu aroamă de busuioc uscat. Prin colțuri veghează umbrele strămoșilor, vechi urcători de munți înalți, și luptători pe plaiuri depărtate. Iar afară de pe podmolul ce încunjură ca un brâu lat casa, în serile în cari picură de sus pacea, și valurile de argint a lunii se împânzesc peste sat, cântă privighetori cu ochi de fată mare. — Munții sunt pleșuvi, au sărăcit și ei și am sărăcit și noi, ear cei bogăți ni-s luați de alții. De pe munții aceștia însă, în aerul limpede, curg doinele noastre vecinic trăgănite, și din vreme în vreme, glasul puternic din buciul vre-unui păstor, străbate ca un signal de răzbușare. Drumurile noastre sunt grele, satele pe la munte sunt rari și îndepărtate, dar când vine Vlădica pornește moșul cu barba de omăt, cu cârja lucie în mână, alături de voinicul cu pletele în vânt, cu ochii negrii ca de foc; baba

îngârbovită în rind cu fetele ce merg sprintene ca și căprioarele. Unde și unde dai de ochii mari, întrebători, cumiți de copii bălani. Ne crește inima de bucurie la astfel de prilej, și tot mai mult ni-se desvălește adevărul, că suntem un »neam de viță împărătească«, »genere et sanguine Romani«, cu suflet idealist, cu inimă ce se știe înflăcăra pentru tot ce e frumos, nobil, bun.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **Postul de capelan** în Cluj a devenit vacant de fapt. Dl Ștefan Roșian a fost denumit spiritual în seminarul nostru din Blaj și profesor suplent pentru rit și dreptul civil. Dînsul va rămăși Clujul în săptămâna viitoare. În locul d-lui Roșian va fi denumit capelan în Cluj dl Iuliu Florian, un tiner preot, care a absolvat teologia în Budapesta înainte cu doi ani, a făcut ca alumn al institutului »Augustineum« din Viena toate patru rigoroasele în teologie, și în luna viitoare va fi promovat la gradul de Doctor.

În legătură cu aceasta numire dl paroch-protopop al Clujului a făcut pași și pentru înființarea postului de al doilea capelan în Cluj, în vederea multelor agende și a multelor oare de catechisație la felurile școale din Cluj.

Astfel cu depărtarea d-lui Ștefan Roșian, parochia Clujului perde de o parte un păstor sufletesc foarte zelos și harnic, de altă parte speră a câștiga două puteri tinere asemenea mult promițătoare.

— **Pentru masa studenților** universitari din Cluj a mai dat dl Ioan Rusu, oficiant la judecătoria din M.-Uioara, 20 cor. Anume la cununia ficei sale Ana cu dl Ioan Boldor, dl Rusu a primit propunerea ce i-s'a făcut, ca să nu meargă cortegiul de nuntă în trăsuri la biserică, ci pe jos, și suma ce se cruță mai bine să o dea spre un scop filantropic. Astfel s'au cruțat 20 coroane. Pe lângă suma aceasta din »jocul miresei« s'a mai adunat cu acel prilej tot pentru masa studenților 33 cor. 72 fil., publicați deja mai înainte, laolaltă deci: 53 cor. 72 fil.

Dacă pretutindenea s'ar ținea în vedere principiul acesta de cruțare națională, și de susținerea obiceiurilor străbune, în folosul binelui de obște, câte nu s'ar putea face în scurtă vreme!

— **Lipsă de școli în Cluj.** Din 1 l. c. într'una se plâng părinții, că n'au unde să-și înscrie băieții, fiind prea puține școli elementare în Cluj și prea mulți băieți îndatorați a cerceta școala. Sărmanul popor în loc să aibă școli elementare, unde pruncii lui să capete învățatură gratuită, n'are unde să-și învețe nici plătind sume însemnate de bani și dacă nu-i înscrie, vine administrația și croește aspre pedepse asupra acelora, cari nu-și poartă fii la școală!

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

În timpul din urmă au mai dăruit la fondul pentru noua biserică gr.-cat. din Cluj.

Nr. 161. *Maria Crișan născ. Murășan*, din Cluj (Pata u. 11) 10 coroane;

Nr. 162. *Dr. E. Dăianu*, protopopul Clujului (sub marca »Dela Coșocna«) 10 coroane.

— Suma totală 20 coroane.

— **Catedrala cea frumoasă din Sibiu** a fost încredințată d-lui *Octavian Smigelski* să o zugrăvească. Nu ne îndoim un moment, că apreațiul nostru pictor va face o lucrare vrednică de monumentala clădire, contribuind astfel la o nouă înfrățire sufletească a celor două confesiuni românești.

— **Un jubileu.** După-cum am cetit în foile ungurești, la Gherla s'a sărbătorit în zilele trecute jubileul de 25 ani de episcopie al Exelenției Sale Dr. Ioan Szabó. Nu de mult — în anul trecut — s'a sărbătorit la Gherla cu deosebită rezervă și în tăcere jubileul de 50 ani dela înființarea acestei episcopii. Astfel Ex. Sa actualul episcop a avut aproape jumătate din viața acestei tinere diecese, cărma ei. Un moment acesta foarte de însemnat, care totuși s'a sărbătorit în așa de mare tăcere, încât și noi, cari nu suntem tocmai departe de Gherla, numai din foile ungurești din Budapesta am aflat despre jubileu. Nu credem înse, că e folositoare bisericii răceala cu care se trece peste astfel de date istorice.

— **Faptă vrednică de imitat.** Cum ni se scrie, poporul din *Petrilaca* la indemnul și sfaturile înțelepte ale părintelui protop. de acolo *Aron Gerasim* și a fiului său Eugen s'a hotărât și legat, că în *crișmă nu va mai bea*, ca astfel se încunguiure păcatele, ce îmburuienează în crișme, unde n'auzi decât injurături, vorbe spurcate, batjocuri și certe și nu vezi decât fețe schimonosite

și bătăi, apoi nefericirile, ce urmează și se țin lanț. Fie, ca *Petrilacarii* să rămână statornici în hotărîrea adusă și să-i urmeze fie-care comună românească!

— **Cununii.** Emiliu Murășan, teol. abs. și Victoria Barbul și-au sărbătorit cununia în ziua de 4. Sept. n. 1904 în biserica gr.-cat. din Bîrseul-mare.

— Cununia d-lui Ioan Irimieș din Cluj-Mănăstur cu d-șoara Eugenia Bitea, fica preotului din Cut, a devenit mare eveniment pentru aceasta fruntașă comună. În ziua de 4 Septembrie au celebrat liturgie în biserica din Cut un canonic, Dr. Marcu, rector al seminarului din Blaj, asistat de 2 protopopi, Al. Dobrescu din Sebeșul-săsesc și Dr. E. Dăianu, din Cluj, fiu al Cutului. A predicat cu multă putere Dr. Marcu. Cununia au celebrat-o cei doi protopopi. Nănași au fost canonicul Dr. Marcu, cu d-na Rozor din Alba-Iulia și Valeriu Dăianu, notar în Mihalț, cu preastimata D-nă. Ospetul, foarte cercetat, s'a ținut în salele caselor dominiului seminarial din Cut. S'au rostit mai multe toast între cari a d-lui Dr. Marcu, Dobrescu, Dr. Dăianu, D. Avram, Stoian, s'au distins. Printre oaspeții numeroși s'a remarcat prezența unui inteligent țeran din Bănat, *Dimitrie Avram*, chinez (primar) în comuna Vasiova, de lângă Bocșa, care cu costumul său interesant românesc a atras atențiunea tuturor.

— **Stațiuni de învățatori.** În ultimele circulare arhiepiscopice se publică concurs pentru ocuparea postului de învățator ambulant din parochiile gr.-cat *Paticu-Elciu*, din districtul protopopesc al *Dergei*, asemenea și la stațiunea docentală din parochia *Tecușul-săsesc*, în vicariatul *Făgărașului*. Terminul la amândouă e 20 Septembrie n. 1904.

În diecesa *Lugojului* sunt de a se ocupa 4 stațiuni cantor-docentale: *Lighet*, în protopopiatul *Ciacovei*, *Rudemori*, în protopopiatul *Ulpiei-Traiane*, *Steii*, în vicariatul *Hațegului* și *Parța* în protopopiatul *Timișoarei*. Terminul 15 Septembrie n. 1904.

— **În tractul Clujului** sunt de ocupat mai multe posturi de învățator, anume în Săn-Paul, Nădășel, Șard, Dretea, Ardeova și altele. — În *Feneșul-săsesc* a fost aleasă învățătoare doamna *Gizela Vilt* n. Turcu, din Blaj.

— **O confiscare nouă.** »Magyar Szó« spune, că inspectorul reg. de școale din comitatul Hunedoara vizitând zilele trecute școala din Banpotoc a găsit la învățătorul *Sabin Bogdan* o cârtică de versuri publicată de inv. Ioan Dariu sub titlul »Carte de diverse« (?) (poate »Cântece diverse«) și fiindcă versurile din ea sunt »agitări contra statului maghiar« (»az abban levő versek a magyar állam elleni izgatások«) inspectorul i-a confiscat cartea și a trimis-o procuraturii reg. din Murăș-Oșorheiu, care a pus deja la cale procedura contra autorului și răspânditorului, cum și pentru nimicirea cărții. Totodată a dispus prin judele de investigație confiscarea tuturor esemplarelor. Țara e mântuită!

— **† Dănilă H. Coste**, preot gr.-cat. în Chendrea, a repausat, la 3 Sept. n. în anul al 73-lea al vieții, al 50-lea al preoției sale. Înmemntarea scumpului defunct s'a făcut la 6 Sept. în cimitirul din Chendrea. Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică!

— **La Sfântă-Măria-mare**s'a adunat și în est-an mult popor la locurile de peleginaj, Nicula, Strimba, Maria-Radna etc. La Nicula, scrie »G. T.« s'au adunat cam 5—6000 de oameni. Ar fi foarte de lipsă ca la astfel de ocazii să se țină exerciții spirituale regulate, în locurile acestea, sub conducerea unor preoți pricepuți. Astfel poporul s'ar întoarce din peleginaj cu mai mult folos sufletesc, și s'ar preveni unele abuzuri regretabile, cari se mai fac și acum cu astfel de prilejuri. — Foarte bine ar fi în astfel de locuri a lăți în popor cârticele bune și foi potrivite. Lucrul acesta s'a practisat de doi ani la mănăstirea catolică din Maria-Radna. Priorul acelei mănăstiri a împărțit și în est-an, ca și în anul trecut, sute de numeridi din »Răvașul« printre credincioșii români, lucru care încă nici prin mîntu nu i-a trecut vre unui preot român de pe la Strimba ori Nicula.

— **Baronul Bánffy** se plîngea într'un număr al ziarului său »Pesti Hirlop«, că la înmemntarea fostului deputat *Janicsary*, preotul gr.-or. din Pesta a slugit și a cuvîntat într-o limbă, pe care răposatul nu o putea înțelege. Am vrea să știm că în ce limbă ar fi trebuit să cuvinteze preotul ca și *repositul* să o înțeleagă! Bar. Bánffy — cum se vede din articolul cu pricină — ar vrea ca la înmemntări să se slugească numai ungurește. Nu credem înse, că morții ar înțelege ungurește.

— **Recolta viilor** promite a fi foarte bună în anul acesta, atât de greu pentru economi. După ploile ce s'au slobozit de vre-o 2 săptămâni se îndreaptă mult și livezile. Se va produce și otavă dacă va fi o toamnă lungă.

— **Cereți relacsare de dare!** Pentru ușurarea traiului iubitorilor noștri țerani, în anul acesta nenorocit, trebuie să folosim toate mijloacele. Pe lângă cruțare, părăsirea vinarsului și a tăbacului ar fi o ușurare însemnată. De asemenea se poate ușura darea (birul, porția) de pământ, dacă cerem *relacsare de dare* pe temeiul *pagubelor pricinuite de secetă*. Articolul de lege 44 din 1883, §. 49, ne dă drept la aceea, ca darea de pământ să se împuțineze pentru economi în măsura, în care au fost păgubiți, de ape, grindină, secetă și alte nenorociri de acestea. Ușurarea se câștigă ușor și fără cheltuială. Păgubiții trebuie să arete lucrul acesta la primăria comunală, cu graiu viu, spunând, unde și câtă pagubă au avut. Pentru tipăriturile de lipsă la arătarea pagubei trebuie să se plătească cel mult 4 fileri de coală. — Ar fi bine ca preoții să arete credincioșilor lor cum să facă acest lucru.

— **DI Valer Pop**, fiul D-lui Leontin Pop, jude în pens. și curator primar al bisericii gr.-cat. din Cluj, a făcut cu bun succes examenul de jude-auditor în Viena. — Felicitări.

— **Rupere de nori.** Intre Aiud și Vințule-de-sus în noaptea din 6—7 Septembrie a. c. a fost o ploaie foarte mare. Linia ferată a fost stricată în lungime însemnată. Din pricina aceasta toate trenurile au întârziat câte 2 ore.

— **Incoronarea regelui Petru al Serbiei** se va ține în 20 Septembrie a. c.

— **Mulțumita poporului.** Aflăm, că preoții împreună cu poporul nostru credincios în mai multe comune au făcut rugăciuni de mulțumită lui Dumnezeu pentru ploaia, ce a trimis-o în toate părțile, care le împărtășe în mare măsură gândurile pentru anul acesta, și deosebit le a lungă temerea, ce o avea că nu va putea sămăna.

— **O bancă românească care-și cunoaște chemarea.** Banca »Silvania« din Șimleu, luând în socotință lipsa cea mare de nutreț din anul acesta, a hotărât să cumpere 50 tăetoare de paie, pe cari le va vinde, cu prețurile celea mai moderate și pe lângă așteptare, poporului dela sate.

— **Corneliu Pop Păcurar**, fost redactor al »Tribunei« din Sibiu și primul ei întemnițat, a murit între împrejurări triste în București.

— **Rugare pentru Asociațiune.** Comitetul aranjator al serbărilor ce se vor da în 21 și 22 a. c. în Timișoara, cu prilejul adunării generale a »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ne trimite un lung și călduros apel, în care roagă publicul românesc, și deosebit pe femeile române, ca să se înscrie de membre la »Asociațiune«. Din apel publicăm următoarea parte:

»Fiecare român știutor de carte trebuie să fie convins, că dacă noi nu vom sprijini instituțiile noastre culturale, acelea de nime nu vor fi sprijinite, — fiecare Român știutor de carte trebuie acum să știe, că instituțiile noastre culturale nici când n'au avut așa mare lipsă de sprijin material, și că noi nici când n'am fost așa de avizați de a ne apăsă și susținea cultura noastră națională ca acum; deci presupunem, că fiecare Român cât de puțin pătuns de iubirea neamului seu, trebuie să se simtă obligat a sprijini și materialmente instituțiile noastre culturale și prin aceasta a conlucra la promovarea culturii noastre naționale«.

— **Lăcomie jidovească.** Tot natul știe, că în țara noastră sunt stăpâni Jidanii. În mâinile lor e comercial, capitalul, presa și mai bine de 1/3 din pământul roditor. Ei sunt mai mult reprezentați în dieta țării și în oficiile statului decât ori care naționalitate. Acestea însă nu li-s de ajuns. Vreau mai mult, și de ce să nu voiască, când știu bine, că toate dorințele li-se împlinesc. Povățuții de lăcomie cer în gazeta lor coșeră »Egyenlőség«, ca să se denumească fișpani din sângele lor și se vede, că vor și avea, pentru-că numita foaie spune, că vor fi denumiți fișpani jupânii Rosenberg și Gajari. — Nu ne-am mira de loc, dacă Jidovii ar cere să se schimbe numele Ungariei în Palestina.

— **Proiectul de lege despre reforma învățământului popular**, după cum scrie foaia guvernamentală, »Pester Lloyd«, va fi pertractat, în dietă, în luna Octombrie a. c. Să zice, că ministrul l'ar fi redactat de nou. Oare Dl ministru va fi luat în socotință la a doua redactare cererile drepte a I. P. S. noștri Metropoliti și memorandele Episcopatului gr.-or., a luteranilor și a învățătorilor gr.-or. din Episcopia Aradului?

— **Moartea Sultanului Murad V.** Din Țarigradul vechilor și rășboinicilor sultani de odinioară, vine vestea telegrafică despre moartea Sultanului detronizat Murad V., care din 31 August 1876 își număra zilele ce le mai avea de trai închis în palatul Ciragan de pe malul Bosforului. Murad urcase tronul la 30 Maiu 1876 după unchiul seu Abdul Aziz, detronat prin o conspirație de palat. Dovedindu-se însă de incapabil de domnie a fost depus și în locul lui a fost ridicat fratele seu Abdul Hamid, care domnește și azi.

— **O lege înțeleaptă** se pertractează acum în dieta din Anglia, prin care se oprește cu desăvârșire pruncilor până la 16 ani, ca se fu-

meze. După legea aceasta acela, care vinde tăbac pruncilor sub 16 ani se pedepsește cu asprime în bani și simțitoare pedeapsă croiește legea și pentru părinții a căror prunci vor fuma.

— **Durerea esecutorilor.** Gazeta esecutorilor din Ungaria se plânge, că nu sunt esecuuții și licitații, din cari trăiește o mare mulțime de familii. Constată cu durere, că în 1903 au fost cu 40,000 esecuuții mai puține, ca în 1902. Noi însă credem, că e cu mult mai îndreptățită plângerea acelora cari zic, că cele 314,000 esecuuții ținute în 1903 arată nefericirea țării noastre și miseria și nepriceperea poporului.

Focul din Câmpeni.

Despre groaznicul foc din Câmpeni un martor ocular spune în »Tel. Rom.« următoarele:

Focul s'a escat Mercuri, în 17 August st. n. d. am. pe la 4 oare. Era tocmai înmormântarea unui băiat al subjedului reg. Aurel Bărsan, și aproape toată inteligența din Câmpeni era în cimiterul bisericii gr.-or., când două detunături, apoi un stâlp de foc ce s'a ridicat din magazinul comercianților Csiki-testvérek, li-a atras atențiunea asupra pericolului. În momentul următor a cuprins focul grajdul medicului Dr. Alesandru St. Șuluț, de aici, ajutat de un vânt focul s'a răspândit grabnic și a cuprins casele lui Todoruț Morar, apoi peste stradă și peste casele avocatului Dr. Chirtop a sărit în grajdul lui Dr. Chirtop, de aci peste mai multe grădini și case în distanță de peste 300 metri a sărit în casele de lângă păraul Brătineasa ale lui Iosif Karl și în 15 minute tot teritorul din centrul Câmpenilor a fost cuprins de flăcări. Pe stradă nu puteai umbla din cauza ferbințelei enorme. Stâlpii dela telegraf și instalațiunea electrică a fost în câteva momente distrusă. Podurile peste valea Certegii. ce curge prin mijlocul piațului, au ars, afară de unul pe care l'au mântuit Abrudsătenii după sosirea lor. Podul cel mare peste Arieș încă a prins foc, dar a fost mântuit.

Lupta cu focul.

Pompierii din Câmpeni încearcă să localizeze focul dar sunt siliți să se retragă, lăsând 2 tulumbe pradă flăcărilor. Dela locul incendiului spre sud au ars toate edificiile până lângă riu, spre ost a rămas un singur edificiu, al părintelui Cothișel din Certege, apărât de mai mulți Certegeni bravi în ajutorul cărora au sosit Bistrenii pe la oarele 6 p. m.

Ajutorul Abrudenilor.

Primul ajutor l'au dat Abrudsătenii, sosind la fața locului la oarele 5 și 15 minute cu patru tulumbe și cu oameni curagioși, cari prin foc și peste poduri ce ardeau străbat până la hotelul »Lucia«, în pivnițele cărui se afla spirt rafinat în valoare de 6000 cor. Acest punct era cel mai periclitat, pentru-că aprinzându-se spirtul, trebuia să cadă jertfă flăcărilor și hotelul Csiki, alte negustorii române din jurul lui, oficiul postal, judecătoria cu cărțile funduare, quartirele forestierilor erariali, cari erau în nemijlocită apropiere de partea nordică a satului, unde se află locuința lui Vasilie Chirtop, Dr. Preda, institutul »Doina«, Romul Furdui, și alte circa 100 de case cu biserica gr.-or. și rom. cat. Pompierii din Abrud sosesc la oarele 5 și 45 minute, nu mai pot însă străbate prin foc, ci mântuesc ce mai pot din oficiul perceptoratului reg. și dela notarul public reg. Pe la 8 ore pot străbate în piață și sting cu succes edificiile din apropierea institutului »Doina«.

Pagubele.

Din case nimic, sau aproape nimic nu s'a putut mântui. Vieți omenesti însă n'au căzut pradă incendiului. Au ars 20 porci, 1 vițel și toate galițele din curțile incendiate.

Cele mai însemnate edificii au fost toate asigurate. Cu toate acestea pagubele sunt enorme, pentru-că focul a devastat nu numai etagele de lemn, ci și parterele de peatră, sfășind zidurile; au ars aranjamentele din odăi, cancelaria advocațională a Drului Chirtop, din care nici cărțile principale nu le-a putut scoate. S'au făcut scrum banii și hârtiile de valoare din toate casele Wertheimiane, atât a Drului Chirtop, Dr. Șuluț, a comercianților, cum și în cassa comunei, a eforiei și a bisericii gr.-or. aflătoare în edificiul școlar.

Paguba cauzată trece peste 1 1/2 milion coroane, din care cel puțin 80 mii cad în sarcina Drului Chirtop, asigurat pentru 32 mii, și eară circa 80 mii cor. în sarcina Drului Alesandru St. Șuluț, în mobilier, bani, aur și hârtii de valoare etc. Asigurat n'a fost de loc.

Nepăsare păcătoasă.

Infiorătoare a fost nepăsarea ce o am văzut la poporul nostru din Câmpeni. Bărbații din centru orașelului erau la casele lor, lucru încâtva de înțeles. Ear câmpenarii delureni, adunați în

cete, priviau de pe dealuri priveștița infiorătoare. Atâta nepăsare n'am constatat nicăiri în Munții-Apuseni.

Biserica gr.-cat., după mărturisirea celor prezenți, se putea mântui cu un ciubăr de apă. S'a aprins ușa dela turn și nime nu s'a îndurat să o stângă, din ușă s'au aprins scările și astfel turnul coperit cu tinichea, și numai după arderea turnului s'a aprins coperișul de șindilă al bisericii.

Arderea bisericii gr.-cat.

Un alt martor povestește în »Unirea« următoarele:

Pe drumul ce duce dela Bistra la Câmpeni la tot pașul întâlneam pe șanțurile drumului femeii cu copii în brațe, fiește-care cum a putut scăpa. Femeile plângeau, copiii plângeau, fiecare privind, cu durerea în suflet, cum le mistuește focul tot ce au avut. — Multe femei mă rugau să spun bărbatilor, că ele cu copii sunt pe aici. Servitoarele cu câte 3—4 copii mă rugau să spun domnilor, că au scăpat cu copii prin Arieș și sunt aici. — Eu am înaintat pe drumul țării până la 1/2 Klm. dar mai aproape nu am putut, deoare-ce flăcările se aruncau ca bălaurii prin aer la distanții foarte mari, ear șindilele aprinse sburau ca stelele peste noi. Am lăsat drumul țării și am suit pe dealurile de miază noapte, de aci da vântul și mâna flăcările spre meazăzi.

M'am apropiat de biserica noastră gr.-cat., coperișul și turnul deja erau mistuite de flăcări. În acest moment flăcările au început a eși pe ferestile bisericii chiar așa cum ies din cuptorul de pâne. Peste 10 minute frumoasa noastră biserică din Câmpeni, care era podoaba bisericilor gr.-cat., era o adevărată ruină rămasă de foc.

Când ardea mai teribil biserica aud, un sunet plângător, a crepat un clopot; în momentul următor aud un sgomot, cad clopotele prin turn în jos; după aceea cad toate lemnele pe clopote și clopotele încep a ferbe. Peste câteva oare în locul unde au picat clopotele se aflau 3 grămezi de material brut, clopotele s'au topit. Dimineața am intrat în biserică, ca să ved de a mai rămas ceva, dar nu am aflat altceva de cât cenușe și pe prestol a rămas o cruce de metal.

Ca o minune comunic, că între ruinele școalei gr.-cat. s'a aflat fotografia Metropolitului Vancea, neatinsă de flăcări.

TREBURI ECONOMICE.

— **Câmpie**, August 1904. Era timpul, ca fie-care ținut să-și aibă foaia sa; de aceea când a apărut »Răvașul« toți ne-am bucurat, și cu drag l'am așteptat, ca pe o foaie săptămânală, care avea să aducă vești din toate părți, dar cu deosebire din jurul Clujului și Câmpiei. Am observat înse, că de prin Câmpie puțin să scrie, cu toate că chiar pe aici ar fi multe de îndreptat. Răceala și nepăsarea lățită atât de tare printre toți Românii de o potrivă, numai cu greu lasă să străbată și pe aici lumina culturii în sinul poporului. Chiar și »Răvașul« puțin teren a cuprins până acuma, cu toate că chiar și aici în Câmpie am avea exemple de imitat, de pildă foia ungiurească »Mezőség«, care o afli la toți Ungurii de pe aicea.

Multe lucruri le fac Românii noștri rău și pe dea'ndoasele, dar nicăiri nu se simțesc așa tare urmările cele rele, ca la lucrul câmpului, în forma cum au învățat-o dela moși și strămoși. Vedem, că în vremea de acuma oamenii tot după aceea se bat, ca să schimbe lucrurile cele vechi cu altele nouă mai ușoare de împlinit și să aducă un venit mai mare. A trecut timpul ca să stăm cu cultivarea pământului tot acolo unde au fost moșii și strămoșii noștri, pentru-că lucrul pământului după forma aceea nu mai aduce atâta câștig, ca să putem plăti datoriile, cari din zi în zi se înmulțesc tot mai tare. Astăzi nu ne mai putem mulțumi cu produsele pământului, ci trebuie să recurgem la un alt factor mai puternic, la industrie, pentru a ne înlesni traiul și a ne câștiga pânea de toate zilele. Putem vedea prin toate părțile, că proprietarii mari, lucră aproape tot numai cu mașini, așa: ară, samână, seceră, cosec, îmblătesc și alte multe lucruri le fac tot numai cu mașini, pentru-că le vine mai ieftin și lucră mai cu spor. De aceea, cred, că ar fi sosit timpul, ca și noi, câmpenii, să ne trezim din letargia în care am zăcut până acuma, și să luăm exemplu dela Românii cari trăiesc printre Sași sau cel puțin să încercăm a lucra așa pe cum se scrie în foile economice despre îmbunătățirea și lucrarea mai ușoară a pământului, care este singurul nostru isvor de venit.

Cunosc firea oamenilor noștri. După cum s'a fost esprimat și »Răvașul« în unul din numerii săi, că »la ai noștri nu le prea place a ceti lucruri economice, cei fără carte nu cetesc, că nu știu, ear cei cari știu să țină că știu destul în cele economice, căci au învățat dela părinți, și nu ved

ori nu vreau să vadă, că în vremea de acum nu mai poți trăi, ca până aci».

Seceta asta mare, lipsa cea mare de nutreț, vrând, nevrând ne silește a ne căuta alte mijloace și pe alte căi a ne nutri vitele nu ca până aci, când aveam fân destul, în cât atâtea le dedeam cât și pe sub ele era tot fân. Acum de nu vom cruța nu vom avea. Și oare cum se facem ca și din puținul ce îl avem să crutm? Foile noastre tot mereu scriu cum se ne câștigăm nutreț prin sămânțe de toamnă d. e. hirișcă, orz, napi de toamnă, ș. a. dar dacă nu ploauă toate sunt în zădar. Singur săcara sămânțată toamna de timpuriu, ca să o putem cosi la primăvară de vreme, ne poate ajuta ceva, dar aceea e la primăvară întrebarea e însă ce să facem până atunci? cum să iernăm și cu ce? Cu nutreț puțin să te ajungi mult, pe lângă grijă și cruțare mare, aceasta numai și numai cu mașina de tăiat nutreț se poate face. Fără de ea în iarna asta nici un econom nu o poate duce.

Mașina de tăiat nutreț, care se poate cumpăra dela ori ce fabrică, e o mașină mică de mână, și costă 50—60 cor. după mărime. La vreme de lipsă se poate folosi și cu un cal sau 2, având la îndemână vârtegiu, punând curea pe roata mașinii. Construcția e simplă, are o roată mare pe care sunt înțepenite 2 cuțite, după aceea 2 tăvălicuri cu dinți, care trag nutrețul ce vine din un coș mic.

Doi oameni într-o zi pot face la 2 vite nutreț pe o săptămână, ear cu un cal la 8 vite pe săptămână. Folosul ei e mare, căci se poate tăia ori ce fel de nutreț, care mestecându-se laolaltă îl mănca vitele tot. Așa ori ce fel de paie tăiate le mănca și goale, ear dacă se stropesc cu apă sărată le mănca și mai bine, și dacă se (presară) amestecă cu țărițe sau urliuală de orz sau ovės se pot și îngrășa. Când sunt napi ori bostani, cari ear se taie cu altă mașină, anume pentru napi, care are colți nu cuțite, și care scobește napii ori bostanii și-i sdrobește ca razalaul, și cu de aceștia presări cât de puțin prin paie ori tulei tăiați, ai un nutreț foarte bun și cu spor, căci nu se pradă nimica, dacă și eslea este anume făcută spre scopul acesta, adecă bine încheiată. Nici un tuleu, nici un paiu nu se aruncă în gunoiu, nu se pradă.

Ear dacă ai fân ori otavă le tai cu paie laolaltă ori cu tulei și poți ara și lucra în voia cea bună, fără de a slăbi vitele, ba le poți chiar îngrășa spre a le vinde de tăiat. Foarte mare folos aduce această mașină și peste vară, căcș se pot tăia cu ea ori ce fel de buruieni: urzici, brusturi, cu un cuvânt ori ce fel de verdeață, și se dă sara la vite, dar mai cu samă la vaci, ca să dea lapte mai mult. Toate buruienile de pe răzoare fie cât de goase și bētrâne se pot folosi tăiate atât vara cât și iarna, numai sirguința să fie ca să se adune toate și să nu rămână pe lângă garduri și pe răzoare să se uște pe acolo, căci se uscă în paguba noastră, și cu ele câștigăm din nutreț, care și așa e foarte puțin și foarte scump, și l-am cumpăra și nu e de unde, vitele le-am vinde și nu avem cui, fiind de tot ieftine; ear de le vindem când ne vom trezi că ne trebuie le-am cumpăra scumpe. Deci fraților, grijiiți, și cruțați și fără o atare mașină nu vă lăsați! Vă întovărășiți 2—3 laolaltă și o veți plăti cum veți putea; se poate plăti și în rate, și o pot folosi mai mulți vecini laolaltă, dacă vor fi oameni mai cu socoteală și mai răbdători, ca să se poată mângăia unii cu alții și să mai lase unii după alții, și să nu facă fie-care numai după placul lui și cum îi troacă la inimă.

— S'a scris mult despre ierburile cărora le priește seceta, dar despre o plantă care crește prin ogrăzile noastre chiar atunci când seceta e mai mare, nu s'a scris nimica. Este nalba. Ea are o rădăcină foarte lungă, mai lungă decât lucerna și baldacina. În anul acesta în urma secetei celei mai s'a uscat și lucerna și baldacina, dar nalba a crescut foarte mare, căci rădăcina ei a mers afund în pământ până a dat de umezală. Oare aceasta buruienă se nu se poată lăți prin sămânța ei, ca și alte ierburi folositoare?

Ca de încheiere îmi exprim acea dorință, ca cei mai competenți proprietari mari de pământ, să mijlocească pe ceva cale la guvernul țării, ca fântânile de apă sărată pe unde sunt să se sloboadă în folosul nutririi vitelor și sarea pentru vite să se ieftinească ca și cei mai săraci să poată ajunge mai ușor și în cuant mai mare la ea spre ușurarea nutririi vitelor. (Asta s'a făcut. »Răvașul«.)

— Săpatul cucuruzului, pus cu mașina pe rânduri și săpat cu plugul de săpat, lângă altele are și acel folos, că și în timp de secetă să face mai bun și-i priește mai bine ca la cel săpat cu mâna. Cine nu crede, n'are decât să vie la mine și să va convinge despre adevăr. Eu astăzi am niște cucuruz frumos, care a legat așa că în întreg hotarul cucuruzi ca ai mei nu sunt. Numai cât Românii noștri nu vreau să înțeleagă și să vadă, căci chiar și poporenii mei atâtea sunt de

îndărgiți, încât nici cu sila nu-i puteam face să vadă și să înțeleagă că e bine ce fac eu. Acuma abia s'au trezit și ved și ei și cred, că eu am lucrat bine, și abia acum mai zice unul ori altul cu gura de jumătate, »ba zeu e bine așa cum zice și face popa nostru«.

I. B. în G.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

A apărut:

— **Cartea cea mai nouă** a D-lui Dr. Aug. Bunea, canonic în Blaj, se află de vânzare și la administrația foii noastre, cu prețul de 3 cor. — 20 fil. porto postal. — Ordinariatul episcopesc din Lugoj anunță prin circular aceasta carte, apreciându-o în următoarele cuvinte:

În această carte Rvssimul Canonic metropolitan din Blaj combate păreri greșite susținute de T. V. Păcățian în chestia vechei metropolii ortodoxe române.

Acest op de mare valoare al Rvssimului Domn Dr. Augustin Bunea este o continuare a studiilor sale istorice, recomandate mai pe urmă în Circularul nostru Nr. 2771—XL. ex 1902. Drept-ce atragem atențiunea Veneratului Cler diecesan asupra lucrării acesteia, ear unde cassa bisericească permite, voim ca să se procure pe sama bibliotecii parohiale.

— **»Istoriografi vechi, istoriografi noi«**, studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române, de T. V. Păcățian. — Ni s'a trimis acum cartea de care am pomenit într'un nr. trecut. Ne facem datorința a anunța apariția ei; aprețierea i-au făcut-o deja oameni mai competenți decât noi, d-nii Iorga și Bunea. Meritul ei este — cum am spus — că a provocat apariția cărții celei mai noue a d-lui Dr. Bunea: **»Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria«**, despre care am publicat deja o mică dare de seamă — plină altfel de greșeli de tipar. Inteligenții cetitori vor binevoi a corege înșiși acele greșeli — cumpărându-și cartea d-lui Dr. Bunea și studiindu-o de dreptul. În format 8° mare, cartea d-lui Păcățian are 174 pag. și costă 2 cor.

Posta Redacțiunii.

— On. A. M. în C-ca. Știrea despre mlaial din America am luat din foile ungurești din loc. Acum nu-ți putem da adresa firmelor 3orite, dar vom știri.

— **»Patriota«**. Ți-am trimis mai mulți numeri spre a-i împărți, având deosebit interes local pe acolo. Nu mai dorești?

— **»Impresii din călătoria prin Bucovina«**. ... Cu mare interes am început a ceti **»Impresiile«** D-Tale. Eram dornici să vedem ce a observat, ce a simțit și a păstrat în suflet un tiner ardelean, în cale spre Putna și la Putna, la mormântul celui mai viteaz și mai bun între vitejii Moldovei.... Am rămas desiluzionați, isprăvind cu cetitul, dar asta se nu te desiluzioneze pe D-Ta. Se vede, că o zgudure s'a produs în sufletul D-Tale; se vede că din adăncimile sufletului s'au pornit emoții, de cari n'ai mai simțit, pentru-că eată ți-au pus peana în mână, și te-au îndemnat să scrii, pe D-Ta, care n'ai mai scris, și nu te-ai mai gândit, poate nici odată, să scrii pentru a publica, pentru a-ți împărtași sufletul D-Tale, și emoțiile sale, mărunte, cu sufletul marelui public, cu sufletul neamului întreg. Că ai simțit, ire-sistibil, acest imbold — asta dovedește despre emoția ce s'a petrecut în lăuntru D-Tale, dar — din întem-plate — nu dovedește tot odată și despre aceea că ai ști se expuni ceea-ce simțești ori te-a impresionat. **Știința** aceasta nu e așa ușoară; ba e foarte grea. Nu zic, că nu ți-ai putea-o însuși; ești tiner; dacă ai voință poți să ajungi departe. Nenorocirea D-Tale inse, că ai încercat a scrie tocmai într'un gen prea greu. Descrierile de călătorie și redarea impresiilor câștigate într'un voiaj, presupune nu numai oare care măiestrie de condei, ci și oare care talent...

Eată o pagină din cele 12 ale D-Tale; este cea mai bună.

»Eată-ne sosiți la Putna, privești imponentă, ar-cură de triumf pompoase, filfăind de asupra lor mândrul nostru tricolor și ici coala câte un steag austriac și bucovinean. Era în preseara sērbării, cu toate acestea era adunat deja mult popor. Ajungând la mănăstire cunoscutii erump în strigate de »sē trāească transilvānenii«. — Întru adevēr primirea de care am avut fericirea a fi părtași în Bucovina, va rămănea neștearsă din memoria noastră. Îndată am vizitat mănăstirea cea renovată acum de curând, acolo am vėzut mormântul marelui Voevod Stefan, îngrădit cu sticlă, unde ardeau luminări deasupra mormântului; tot acolo se află și un potir și o cădelniță frumoasă de aur rēmasă de pe timpul lui Stefan și sub niște sticlute se aflau oasele marelui Voevod, ear pe la margini erau niște cusături foarte frumoase, lucrate în aur, reprezentând scene și lupte de a lui Stefan-cel-mare. În aceiași zi a sosit acolo și prințul Hohenlohe cu suita sa și vre-o câțiva oaspeți, cari au avut o primire frumoasă. Călēreții mergeau în fruntea oaspeților sosiți și de pe dealurile învecinate se auzia bubuitul trascurilor«.

Am mai îndreptat câte ceva — cum vezi — și totuși cât de puțin se află pe aceasta pagină, care atinge culmea în povestirea D-Tale. La sfirșit scrii astfel: **»Ne-am reîntors prin ținutul frumos și romantic al Maramurēșului, obdus cu munți frumoși de brazi. Am trecut Prislolul cel pleșuv, ici coala acoperit cu câteva pățuri de zăpadă, ear pe din jos obdus tot cu brad. Am privit și admirat munții cei mari și frumoși ai Maramurēșului, cari odinioară au fost tot proprietățile Românilor, ear azi durere — sunt în mâ-nile Jidanilor veniți din Galiția«**. — Foarte bine, că vați întors prin Maramurēș. Ați avut astfel prilej a vedea un colț al pământului românesc, care oferă cea mai sguduitoare privești — de decadentă — călătorului cu

inimă românească. Ei bine, dar cum poți trece D-Ta, june cu inimă caldă și simțitoare, prin acest pământ așa grozav bătut de D-zeu — cum poți trece zic, așa re-pede și rece, ca și bicicleta, ce încaleci? Venind de la mormântul lui Stefan-cel-mare al **Moldovei**, în **Maramurēș**, de unde a descălecat **Dragoș**, — nu te isbește vedenia acelei Palestine sēlbatice, care s'a așezat, ca o stafie pe pământul clasic al Marmăției?.....

— Cetește **»România pitorească«** de Vlăhuța, **»Drumuri și orașe«** de Iorga, și alte descrieri de acest fel, — apoi fă călătorii și vei putea scrie impresii mai cu succes, ear noi vom fi veseli a le putea publica.

S. în P. — E cât se poate de dureros, că preotul I. A. e atât de mărginit la minte și îngust la inimă încât ca preot și ca creștin nebunește poporul prin crime cu aceea, că slujbele lui vor face, ca avocatul N. să moară pe când ne vor părăsi rēndunelele. N'ai ce-i face, că prostia n'are leac. Dl preot ar trebui se știe, că avocatul nu judecă cauzele, ci e dator să le lucre și apere după cea mai bună știință și conștiință în favorul și după informațiunile clientului sēu. Dacă cineva își pierde cauza trebuie să-și impute sie-și, căci ori nu s'a apērat bine, ori a purtat proces fără de a avea drept. Neapărîndu-se bine, poate repara, avēnd destule remedii, ear nu se se laude în crime că, el a blăstămat pe acel, care și-a făcut numai datorința, căci alt cum, cum scrii, se face de rīs înaintea poporului.

737 és 1128 szám.

1904. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1904. évi V. 4801. számú végzése következtében Dr. Francu Amos és Dr. Asztalos János ügyvéd által képviselt a székesfehérvári kölcsön segélyező egyeslet és **»Economul«** pénzintézet javára Ámánt Béla és társai ellen ⁴⁶⁰/₉₀₀ kor. s jár. erejéig 1904. évi július hó 23. -n foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felül foglalt és 1690 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: butorok és egyéb nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíróóság 1904-ik év V. I. 716/2 és 859/2 számú végzése folytán ⁴⁶⁰/₉₀₀ kor. tőkekövetelés ennek 1903. évi február hó 15. napjától járó 6% kamatai, ¹/₃% váltó-díj és eddig összesen 220 kor. 40 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt; Farkas-utca 8 sz. a. leendő eszközlésére 1904. évi szeptember hó 17-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverező ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt 1904. évi aug. hó 13 napján.

K. Csoma Imre s. k.
kir. bir. végreh.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colori, în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui. — Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 44 (17--)

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgărçiri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela **»Privil. Schwanen Apotheke,«** Frankfurt a. Main. 20—52.

Salon de ras, frișat și parfumerie

Teodor Terziu
in Cluj.

Strada Kossuth Lajos Nr. 1. (edificiul Hotelului „Central“)

Deposit de parfumeriile cele mai fine și specialități, săpunuri de toaletă, crēme pentru mână și față, pudră, Eau de Cologne, apă de gură, perii de dinți, rociuri de păr și piepteni cu cele mai ieftine prețuri.

Rog on. inteligență pentru binevoitorul sprigin.

